

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 642/2023-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **PROMETHEUS, s. r. o.**, Štefánikova 18, Humenné, zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Šepel'ovou, Námestie slobody 25, Humenné, proti nesprávnemu úradnému postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Humenné v konaní vedenom pod ČVS: ORP-87/2-VYS-HE-2023 a Okresnej prokuratúry Humenné v bližšie neoznačenom konaní takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia práva na práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nesprávnym úradným postupom okresného riaditeľstva a okresnej prokuratúry (ďalej aj „porušovateľa“). Sťažovateľka sa zároveň domáha rozhodnutia o procesných otázkach, ktorým by ústavný súd i) zrušil rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah porušovateľov, ktorým boli porušené jej základné práva a slobody, ii) prikázal porušovateľom, aby sa dočasne zdržali oprávnenia priznaného im právoplatným uznesením o začatí trestného stíhania vo veci ČVS: ORP-87/2-VYS-HE-2023, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu, iii) zakázal by v trestnom konaní ČVS: ORP-87/2-VYS-HE-2023 vydať uznesenie, iv) zakázal by porušovateľom v trestnom konaní ČVS: ORP-87/2-VYS-HE-2023 pokračovať v porušovaní práv a slobôd sťažovateľky, v) prikázal by porušovateľom obnoviť stav pred porušením, vi) uložil by povinnosť porušovateľom uhradiť trovy konania sťažovateľke.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že vyšetrovateľ okresného riaditeľstva začal pod ČVS: ORP-87/2-VYS-HE-2023 trestné stíhanie „vo veci skutku neoprávnené užívanie motorového vozidla“. Výsluch štatutárneho orgánu sťažovateľky (konateľky [REDACTED])

ako svedka sa uskutočnil 10. mája 2023. Vyšetrovatel' sa po predložení argumentov a dôkazov vyjadril „v zmysle skutočnosti javiacej sa inak“ a podľa jeho názoru ide skôr o podvodné konanie spoločnosti [REDAKOVANÉ], na základe čoho sťažovateľka očakávala zastavenie trestného stíhania. Sťažovateľke nebolo vznesené obvinenie. Dňa 20. októbra 2023 príslušníci Polície Českej republiky konajúcej na pokyn polície Slovenskej republiky zaistili sťažovateľke (konajúcej prostredníctvom konateľky) motorové vozidlá ev. č. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „vozidlá“). Sťažovateľke bolo zaistenie odôvodnené bez predloženia rozhodnutia alebo inej listiny, iba skutočnosťou že vozidlá boli v pátraní, že je vedené trestné konanie vo veci neoprávneného užívania motorového vozidla, že sťažovateľka za motorové vozidlá údajne nezaplatila a že v osvedčení o evidencii je ako vlastníka zapísaná spoločnosť [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľke bolo odovzdané len „Potvrzení o zajištění vozidel“ a „Úřední záznam o podání vysvětlení“.

3. Podaním doručeným ústavnému súdu 30. novembra 2023 sťažovateľka navrhla odložiť vykonateľnosť „napadnutého rozhodnutia, opatrenia, alebo iného zásahu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Humennom a Okresnej prokuratúry Humenné, ktorým boli Sťažovateľke zaistené osobné motorové vozidlá ev. č.: [REDAKOVANÉ] a ev. č. [REDAKOVANÉ] a to až do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.“.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Vozidlá boli sťažovateľke odňaté v spolupráci s políciou a stačilo na to len formálne dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu. Spoločnosť [REDAKOVANÉ], sa nevie dostať k vozidlám legálnou cestou (nevyužila návrh na vydanie veci, na vydanie neodkladného opatrenia či určovaciu žalobu), napriek tomu sa pokúša domôcť sa ich hrozbou trestného stíhania sťažovateľky a neváha sa uchýliť k násilným praktikám. Ide o obchodnoprávny spor, a nie o trestnú činnosť sťažovateľky.

5. Okresné riaditeľstvo pod dozorom okresnej prokuratúry vedie konanie proti sťažovateľke ako podozrivej bez toho, aby sa zaoberalo otázkou vlastníckeho práva k veci podľa hmotného práva, čo zakladá porušenie označených práv. Je neakceptovateľné, aby orgány činné v trestnom konaní nehanebne využívali inštitút vedenia trestného stíhania vo veci ako prostriedok bezbrehejšíkany proti sťažovateľke ako údajnej podozrivej, aby vydávali uznesenia o začatí trestného stíhania len na základe formálneho podozrenia zo spáchania trestného činu, aj keď jeho skutková podstata reálne nie je naplnená, a na takomto základe boli oprávnené na všetky úkony podľa Trestného poriadku (odňatie majetku). Ustanovenie § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ukladá povinnosť zastaviť trestné stíhanie, ktorú si dozorujúci prokurátor okresnej prokuratúry nespĺnil. Mal tak konať hneď po výsluchu konateľky 10. mája 2023. Nezákonné začatie trestného stíhania a jeho účelové držanie v štádiu podozrenia, keď sťažovateľka nemá podľa Trestného poriadku žiadne možnosti právnej obrany, je jasným dôkazom zneužívania uvedeného inštitútu.

6. Došlo k platnému uzatvoreniu kúpnej zmluvy medzi sťažovateľkou a spoločnosťou [REDAKOVANÉ], sťažovateľka je tak vlastníkom vozidiel. Sťažovateľka by aj v prípade, keby k platnému uzatvoreniu kúpnej zmluvy nedošlo, stále bola právoplatným nájomcom. Napriek tomu orgány činné v trestnom konaní nespĺnili povinnosť zastaviť trestné stíhanie. Nie je možné

nútiť vlastníka, resp. nájomcu hrozbou trestného stíhania vzdať sa svojich práv. Konanie orgánov činných v trestnom konaní je svojvoľné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Aj keď petit ústavnej sťažnosti nie je úplne jasný, pri jeho posúdení v kontexte odôvodnenia sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľka nachádza porušenie ňou označených základných práv v skutočnostiach, že okresné riaditeľstvo na základe uznesenia vyšetrovateľa vedie trestné stíhanie tzv. vo veci, teda bez vznesenia obvinenia konkrétnej osobe, a to napriek tomu, že nie sú v danej veci naplnené všetky znaky skutkovej podstaty stíhaného trestného činu a ide o obchodnoprávny spor. Zároveň v tomto konaní došlo k zaisteniu vozidiel, čím bolo zasiahnuté do základných práv sťažovateľky. Trestné konanie malo byť zastavené.

9. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

10. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom.

11. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

12. V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014, III. ÚS 175/2020).

13. V prvej línii svojej argumentácie ústavný súd poukazuje na to, že o začatí trestného stíhania vo veci pre neoprávnené užívanie cudzieho motorového vozidla vedeného okresným riaditeľstvom pod ČVS: ORP-87/2-VYS-HE-2023 bolo rozhodnuté v roku 2023, najneskôr 11. apríla 2023. Sťažovateľka neuviedla, kedy bolo vydané uznesenie o začatí trestného stíhania s odôvodnením, že sama o tom nemá vedomosť. O začatí stíhania však, ako sama uvádza, mala vedomosť na podklade predvolania z 11. apríla 2023, ktorým bola konateľka predvolaná na výsluch 10. mája 2023. Je teda „*prima facie*“ zrejmé, že ústavná sťažnosť podaná sťažovateľkou v októbri 2023 v časti smerujúcej proti postupu okresného riaditeľstva súvisiacemu so začatím trestného stíhania je podaná oneskorene, a teda v rozpore s § 124 zákona o ústavnom súde, a preto v tejto časti musí byť odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

14. Sťažovateľka časť námietok smeruje (a aj dodržanie lehoty odvodzuje) k zaisteniu vozidiel, ku ktorému došlo 20. októbra 2023. Zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti postupu okresného riaditeľstva ústiacemu do vydania uznesenia o začatí trestného stíhania však nie je možné odvodiť od okamihu zaistenia vozidiel. Okresné riaditeľstvo samo nezaistilo vozidlá, ale na základe vtedy dostupných informácií ich „iba“ zaradilo do pátrania, čo je významný rozdiel. Zaistenie, hoci aj na základe informácií poskytnutých okresným riaditeľstvom, vykonala Polícia Českej republiky, Krajské riaditeľstvo polície Juhomoravského kraja, územný odbor Brno-venov, obvodné oddelenie Rajhrad podľa § 34a zákona č. 273/2008 Sb. o Polícii Českej republiky v znení neskorších predpisov pod č. KRPB-213407-7/ČJ-2023-060322. Označené ustanovenie zákona upravuje postup predbežného zaistenia vecí. Sťažovateľka neoznačila za porušovateľa orgán verejnej moci, ktorý vozidlá fakticky zaistil, a preto ústavný súd nemá možnosť zaoberať sa jej námietkami, ústavná sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená a musí byť odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Navyše ide o orgán verejnej moci patriaci pod jurisdikciu iného štátu, proti ktorému ústavný súd zjavne nemá územnú pôsobnosť, inými slovami, právomoc.

15. Sťažovateľka namieta nezákonnosť vedenia prípravného konania, ktorá je podľa nej dôvodom na rozhodnutie o zastavení trestného stíhania, čo sa vzhľadom na jej argumentáciu javí byť jej primárnym cieľom. V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôrazňuje (obdobne I. ÚS 99/2016, IV. ÚS 104/2023), že osobám (potenciálnym sťažovateľom pred ústavným súdom), ktoré nemajú v trestnom konaní postavenie subjektu trestného konania a nie sú jeho stranou, nepriznáva Trestný poriadok také procesné práva a povinnosti, ktorých realizáciou by mohli podstatne ovplyvniť priebeh samotného trestného konania (§ 10 ods. 10 Trestného poriadku). Procesné postavenie osôb (sťažovateľov), pri ktorých sa v namietanom trestnom konaní dosiaľ nerozhodovalo o ich osobnej slobode, stíhaní (vznesení obvinenia) alebo zadržaní, im neumožňuje namietat nezákonnosť trestného stíhania a dosiahnuť jeho zrušenie, resp. zastavenie ani v konaní pred orgánmi činnými v trestnom konaní, ani v konaní pred ústavným súdom. Práve v takejto pozícii sa sťažovateľka nachádza.

16. V tejto súvislosti je významné, že ústavnú sťažnosť podáva sťažovateľka ako právnická osoba – obchodná spoločnosť PROMETHEUS, s. r. o., avšak „podozrivou“ z neoprávneného užívania cudzieho motorového vozidla môže byť iba konateľka sťažovateľky [REDAKOVANÉ], keďže podľa § 3 zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov trestný čin, pre ktorý sa trestné stíhanie vo veci vedie, nemôže spáchať právnická osoba. V prípade eventuálneho trestného stíhania konateľky sťažovateľky by tak sťažovateľka paradoxne vystupovala v pozícii poškodeného.

17. V dôsledku uvedeného je sťažovateľka neoprávnenou osobou na podanie ústavnej sťažnosti, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku ostalo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uplatnenými návrhmi vrátane dodatočne doručeného návrhu na odklad vykonateľnosti (IV. ÚS 654/2021).

18. Ústavný súd napokon dodáva, že z listín predložených k sťažnosti a jej doplneniu je zrejmé, že sa sťažovateľka domáha svojich práv proti žalovanému [REDAKOVANÉ], v civilnom sporovom konaní na Mestskom súde Bratislava III (predtým na Okresnom súde Bratislava I) pod sp. zn. B1-33Cb/13/2023.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu